

LUONTO-LIITON STRATEGIA 2020-2025

Missio: Luonto-Liitto on Suomen lasten ja nuorten ääni ja voima luonnon puolesta.

- Opimme luonnossa.
- Vaikutamme yhdessä.

"Muutos lähtee pienestä"

Arvot:

Yhdessä (Luonnon puolesta ja sen kanssa, kaikki luontoliittolaiset yhdessä) olemme myötätuntoisia rohkeita/pelottomia viisaita ja sinnikkäitä

Visio: Luonto-Liitto kokoaa kaikki luonnosta ja ympäristövaikuttamisesta kiinnostuneet lapset ja nuoret toimimaan yhdessä. Tavoittemme on luonnon kanssa tasapainossa elävä ja luontoa kunnioittava yhteiskunta.

Strategiset alueet/tavoitteet vision toteuttamiseksi:

YMPÄRISTÖKASVATUS JA -VAIKUTTAMINEN

HYVINVOIVA VAPAAEHTOISVERKOSTO

LUONTO-LIITON YHTENÄINEN LINJA JA IMAGO

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

YMPÄRISTÖKASVATUS JA -VAIKUTTAMINEN

STRATEGINEN TAVOITE 1: YMPÄRISTÖVAIKUTTAMISEN MÄÄRÄN JA LAADUN LISÄÄMINEN YHTEISKUNNASSA

Luonto-Liitto ja toimintaryhmät tukevat toisiaan koulutuksilla, verkostoitumisella, ajankohtaisen tiedon jakamisella. Kannustetaan toimintaryhmiä omaehtoiseen toiminnan kehittämiseen.

Vahvistetaan ja kehitetään olemassa olevaa ympäristö- ja luonnonsuojelutoimintaa sekä asiantuntijaosaamista. Tämän lisäksi varataan ympäristövaikuttamiselle riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit vapaaehtoistyön tukena. Ympäristöohjelma päivitetään.

Tehdään yhteistyötä laaja-alaisesti muiden järjestöjen ja toimijoiden kanssa.

Veloitetaan hallitus päivittämään ympäristöohjelma ja miettimään sen suhde strategiaan sekä luomaan siihen konkreettisia toimintatavoitteita ja -tapoja, kuinka se jalkautetaan toimintaan. Tämän lisäksi hallituksen on tuotava se liittovaltuuston hyväksyttäväksi ja sitä kautta liittokokoukseen.

Veloitetaan hallitus tuomaan strategian toteutumisen katsaus liittovaltuuston syyskokouksiin strategiakauden aikana.

Alatavoite: tehokas ja oikea-aikainen vaikuttaminen

Painopisteenä on erityisesti strategiakaudella: Ilmastotoiminta. Toiminnan keskiössä on hyvien käytäntöjen jakaminen koko järjestöön, erityisesti toimintaideoiden ja vaikuttamiskeinojen jakaminen.

Kehitysohjelmat:

Kehitetään erilaista uutta toimintaa ilmastotoiminta keskiössä

- Kehitetään uudenlaista ilmastotoimintaa vapaaehtoistoimintaa tukemalla.

- Tehdään vaikuttavaa viestintää ulospäin. Tavoitteena on, että viestintä on oikea-aikaista, nuorille kohdistuvaa, reagoivaa ja uusia asioita nostavaa.
 - Vaikuttamiskampanjoilla tehotetaan ydinsanomaa.
 - Nostetaan esille paikallisia ja alueellisia asioita ja politiikkaa
- Haetaan rahoitusta ilmastoryhmän omalle osa-aikaiselle työntekijälle vuodelle 2021 alkaen
- Vahvistetaan ja kehitetään olemassa olevaa ympäristö- ja luonnonsuojelutoimintaa sekä asiantuntijaosaamista. Tämän lisäksi varataan ympäristövaikuttamiselle riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit vapaaehtoistyön tukena. Ympäristöohjelma päivitetään.

Seuranta ja arviointi:

- Seurataan pilotointikohteiden valmistelua ja toteutumista ja arviointia tehdään projekti kerrallaan
- Tehdään kerran vuodessa laaja kysely (tämä osa-alue linkittyy isoon kyselyyn)
- Otetaan käyttöön itsearviointi- ja reflektointityökalut. Hyödynnetään mediaseuranta ja sosiaalisen median palautteet yms. viestintästrategian mukaisesti

STRATEGINEN TAVOITE 2.YMPÄRISTÖKASVATUKSEN MÄÄRÄN JA LAADUN LISÄÄMINEN LUONTO-LIITOSSA

Lisätään vapaaehtoisten ympäristökasvatusosaamista. Toiminta on kokonaisvaltaisesti ympäristökasvatusta ja jokainen vapaaehtoinen voi tehdä ympäristökasvatusta omassa toiminnassaan.

Kehitysohjelmat:

Tuodaan ympäristökasvatus alle kouluikäisten ulottuville. Lisätään yhteistyötä ja koordinaatiota lasten parissa työskentelevien tahojen kanssa

Leirien ja kerhojen sisällöllinen ja rakenteellinen kehittäminen

- Leiriohjaajakoulutusten yhtenäistäminen ja kehittäminen: runko koulutukseen vuodesta 2020 alkaen. Tavoitteena on, että kaikki koulutukset ”pätevöittävät” kaikkien piirien leireillä työskentelemiseen
- Leiri- ja kerhotyöntekijöiden palkkauksen yhdenmukaistaminen
- Toimivien käytänteiden jakaminen

Kehitetään kouluvierailuja ja kouluvierailukoulutusta

- Pilotoidaan ilmastotoimintakoulutus, suunnittelu alkaa vuonna 2020
- Selvitetään yliopistoyhteistyötä, opettajaopiskelijoille koulutusta
- Tehdään läpinäkyväksi ja avoimemmaksi toimintaa, jotta piirien aktiivien ja kouluvierailijoiden yhteistyö sujuvoituu ja toiminta hyödyttää myös piirien alueella olevia kouluja.
- Vastuhenkilö: kouluvierailukoordinaattori ja ilmastojaosto.

Seuranta ja arviointi:

- Työryhmät ja koordinaattori (myöhemmin työntekijä) seuraavat valmisteluprosessia ja raportoivat edistymisestä; toimivien käytäntöjen Jakamisesta. Arvioidaan säännöllisesti omaa toimintaa itsearviointilla ja kerätään palautetta myös sidosryhmiltä.

LUONTO-LIITON YHTENÄINEN LINJA JA IMAGO

STRATEGINEN TAVOITE 1. YHTENÄINEN LINJA YHTEISTYÖKUMPPANEIDEN KARTOITTAMISEEN

Kehitysohjelma:

Linjataan reunaehdot yhteistyökumppaneiden lisäämiseksi

- Vuoden 2020 aikana määritellään suhteellisen tiukat reunaehdot, joiden puitteissa yhteistyökumppaneita kartoitetaan ja pyritään luomaan Liiton taloutta hyödyttäviä kumppanuuksia. Tätä toimintamallia kokeillaan vuoteen 2022 saakka.
- Mikäli yhteistyötahoja ei löydy tai raamit ovat liian tiukat, pohdimme raamit ja kumppanien koon uudelleen vuoden 2022 lopulla. Jos tiukka linja toimii, niin jatketaan samalla mallilla vuoteen 2025.
- **Työryhmä asettaa raamit** → Viestintäpäällikkö kutsuu koolle yhden päivän työryhmän syksyn 2020 aikana.

Seuranta ja arviointi:

- Perustetaan tietokanta, jossa kaikki eri yhteistyötahot ja miten heidän kanssaan yhteistyötä tehdään (rahallinen, toiminnallinen, viestinnällinen, kaksisuuntainen, yksisuuntainen apu / auttava)
- Kartoitus uusien yhteistyökumppaneiden suhteen.
- Kartoitus, onko yhteydenottojen hallinnointi ja päätöksenteko helpottunut asetettujen raamien myötä?
- Kysely. Kuinka ulkopuoliset tahot ja kumppanit kokevat Luonto-Liiton kumppanuskriteerit? Osana laajempaa kyselyä.
- Itsearviointi, otetaan käyttöön järjestöille suunnattu arviointityökalu

STRATEGINEN TAVOITE 2. LINJATAAN YHTENEVÄISET KÄYTÄNNÖT JA TOIMINTATAVAT SEKÄ EETTISET PERIAATTEET KOKO JÄRJESTÖÖN

Kehitysohjelmat:

- Vuoden 2020 aikana linjataan käytännöt järjestöön koskien kalastusta, metsästystä, vieraslajeja, ruokatarjoiluja, alkoholin käyttöä, puoluekantaa jne. Linjausta varten perustetaan työryhmä, joka asettaa raamit.
- Ympäristökasvatuspäällikkö kutsuu koolle työryhmän syksyn 2020 aikana.

Seuranta ja arviointi:

- Ympäristökasvatuspäällikkö työryhmän kanssa tarkkailee, onko linjapaperin ohjeistukset otettu käyttöön kaikissa piireissä ja toimintaryhmissä.
- Kysely 1-2x vuodessa, miten käytännöt ja periaatteet toimivat (osana isompaa kyselyä)
- Linjauksien toimivuutta seurataan säännöllisesti myös koko järjestössä.

HYVINVOIVA VAPAAEHTOISVERKOSTO

STRATEGINEN TAVOITE 1. LAAJAN, MONIMUOTOISEN JA TASAVERTAISEN VAPAAEHTOISVERKOSTON KEHITTÄMINEN

Strategiakauden aikana kehitetään järjestöä tukemalla piiribyrokatiassa, kokoamalla työvälineitä helpottamaan käytäntöjä ja yhdenmukaistetaan järjetön toimintaprosesseja.

Kehitysohjelmat:

Perustetaan itsenäinen nuortenkerhoverkosto, jonka kautta kerhot saavat tukea, verkostoitumismahdollisuuden toisiinsa sekä Luonto-Liiton materiaaleja

Velvoitteiden keventäminen piiribyrokatiassa tukeminen

- Pilotoidaan kahden yhdistyksen/piirin kokeilu toimintaryhmäksi vuosien 2021-2022 aikana.
- Lisätään koulutusta ja tukea kokeiluun.
- Kootaan erilaisia työkaluja byrokatiian helpottamiseen vuodesta 2020 alkaen
- Laaditaan selkeämmät avustushakemus- ja -selvityspohjat (eri piireillä/toimintaryhmillä osaamista eri suuntiin) ja jaetaan osaamista koko järjestään; hyvät vinkit jakoon, vuosikellon päivittäminen ja seuraaminen. Otetaan käyttöön ja jalkautetaan osaksi piirien toimintaa
- Lisätään koulutusta yhdistyshallinnosta ja -käytännöistä

Seuranta ja arviointi:

- Tehdään laaja kysely piiri/toimintaryhmäaktiivien toiminnasta ja miten velvoitteet on koettu, rahoitustilanne yms. esim. strukturoidulla kyselylomakkeella/haastattelulla 1-2 kertaa vuodessa. Yhteenvedot tuloksista jaetaan piireille. (osana laajaa kyselyä)
- Piirivierailujen lisääminen on tärkeä tilanteen seuraamiseksi!
- Aikaisemman toimintamuodon (piiri) arviointi suhteessa nykyiseen tilanteeseen (toimintaryhmään).
- Miten tilanne on muuttunut laadullisesti (vapaaehtoisten jaksaminen ja hyvinvointi) ja määrällisesti (toiminnanluvut ja talous).

2. Vapaaehtoistoiminnan toimintakentän ja -muotojen esittely

A) Järjestetään lisää helppoa matalan kynnyksen toimintaa, ”sisäänheittotoimintaa” ja viestitään siitä laajasti eri kohderyhmille

- Uusien illoille suunnitellaan yhteinen toiminnallinen konsepti vuosien 2020-21 aikana.

B) Perustetaan osaajapankki, jonne voi itse ilmoittautua vapaaehtoiseksi (ilmoittaa taitonsa, jotka haluaa antaa järjestön käyttöön).

- Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori /järjestöpäällikkö ylläpitää ja hyödyntää osaamispankkia ja välittää ja perehdyttää vapaaehtoisia eri tehtäviin. Tavoitteena on saada vapaaehtoisten osaamisen tiedot ja taidot muiden tietoisuuteen ja hyödynnettäviksi. Aloitetaan pankin perustaminen vuoden 2021 aikana.

C) Laaditaan testi: "Mitä sinä voisit tehdä Luonto-Liitossa?" Testissä visualisoidaan vapaaehtoistoiminnan tehtävät lapsille ja nuorille.

- Luodaan uusi testipatteristo liiton verkkosivuille ja liitetään se osaksi vapaaehtoistoiminnan kehittämistä. Rakennetaan sen pohjalta erilaisia vapaaehtoistoiminnan paketoituja tehtäviä lapsille ja nuorille.

Seuranta ja arviointi:

- Osallistujien ja tapahtumien määrän seuraaminen toimintalaskurissa.
- Laaditaan palautekysely uusien illassa (yhteinen pohja → Vertailukelpoinen materiaali maanlaajuisesti).
- Uusien vapaaehtoisten yhteydenottojen määrä, seuraaminen toimintalaskurissa. Vapaaehtoisten määrän kasvun seuraaminen, jatkuva arviointi.
- Uusien vapaaehtoisten aktivoiminen toimintaan mukaan. (Takuuaika 3 kk, jonka kuluessa uudelle vapaaehtoiselle tarjotaan tehtäviä. Seurataan osaamispankin aktiivisuutta.)
- Systemaattinen kysely teetään aktiiveille 1-2x vuodessa (esim. kokouksessa), mistä ja milloin on tullut mukaan, toiminnan houkuttelevuus, esteet ja haasteet jne.
- Vapaaehtoiskoordinaattori/järjestöpäällikkö/piirin yhteyshenkilö arvioi, miten osajapankki toimii ja miten vapaaehtoisia on mukana toiminnassa. Haastattelussa laadulliset ja määrälliset kysymykset kaksi kertaa vuodessa. Tästä raportoidaan järjestölle.

Vapaaehtoistoimijoiden hyvinvoinnista huolehtiminen, yhteishengen vahvistaminen ja vapaaehtoistoimijoiden tukeminen

- Keskusliittovetoisesti järjestetyt virkistyspäivät piireille/piirien aktiiveille joka toinen vuosi alkaen vuodesta 2021.
- Piireihin perustetaan hyvinvointivastaavan vapaaehtoinen tehtävä ja hänelle annetaan tukea ja koulutusta. Vastaava osallistuu piirin oman virkistyspäivän suunnitteluun.

Seuranta ja arviointi:

- Seurataan hyvinvointivastaavien tehtäviä suhteessa siihen, miten liitto voisi tukea toimijoita
- Laadullisesti ja määrällisesti kysellään pidettyjen päivien toteutumisesta ja hyvinvoinnin lisääntymisestä (keskustelu piirivierailussa).
- Järjestetään aiheesta luentoja, koulutusta ja virkistystä sekä seurataan niiden vaikutuksia toimintaan
- Kyselyiden tulokset jaetaan järjestöön

4. Yhdessä toimiminen: toiminnan periaatteet ja pelisäännöt

Laaditaan turvallisen tilan periaatteet, toiminnan yhteiset pelisäännöt ja kriisiviestintäohjeet ja otetaan ne käyttöön kaikkialla, myös viestinnässä.

Kaiken ytimessä on päätöksenteon läpinäkyvyys ja toisten kunnioittaminen.

Häirintäyhdyshenkilön valitseminen ja kouluttaminen

- Luodaan koulutuspaketti asiantuntijoiden kanssa vuoden 2020 aikana (on jo aloitettu)
 - Tavoitteena on, että erimielisyydet ym. otetaan esille ajoissa. Otetaan käyttöön valmis "fasilitointimalli" ristiriitatilanteita varten.
 - Häirintäyhdyshenkilön tukeminen: tarvitsee tukea, koulutusta.

Seuranta ja arviointi:

- Tarkastetaan piireiltä, toimintaryhmiltä ja keskustuimistolta onko tehty turvallisen tilan periaatteet ja onko ne käyty läpi: onko ne hyväksytty piirien ja toimintaryhmien kokouksissa.
- Seurataan, onko kriisiviestintäkoulutus pidetty ja ohjeet jalkautettu piireille.
- Yhteydenottojen seuranta (luottamusmies tai vastaava)
- Perustetaan sähköinen palautelaatikko vapaaehtoisten anonyymia palautetta varten. Lisäksi järjestetään vuosittainen kysely aktiiveille. Anonyymin kyselyn järjestöä ja sen toimintaa koskevat tulokset julkaistaan kootusti kaikille. Tuloksien mukana jatkokehittämisideat.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

STRATEGINEN TAVOITE 1. VAPAAEHTOISTOIMIJOIDEN OSAAMISEN LISÄÄMINEN

Kehitysohjelmat:

Luodaan koulutusohjelmia ja erilaisia koulutuskonsepteja

- Kartoitetaan vapaaehtoisten koulutustarpeita (toteutus vuonna 2020). Vastuuhenkilönä esim. pedagogisen pätevyyden omaava työntekijä.
- Luodaan avoin koulutuskalenteri Luonto-Liittolaisille.
 - Myös sisäiset ja ulkoa ostettavat koulutusten materiaalit jakoon. Vastuuhenkilö kokoaa työryhmän (sis. piiriaktiiveja) koulutuskonseptin laatimiseen.
- Luodaan yhteisiä koulutusmateriaaleja ja levityksessä huomioidaan erilaisia tapoja kuten videot, oppaat, materiaalit, striimaukset, joita voi kuka tahansa järjestössä käyttää. Toteutetaan koulutusta erimuotoisena, kuten ilta/päivä/viikonloppu/leirimuotoiset koulutukset, sekä huomioidaan etämahdollisuudet toisella paikkakunnalla oleviin koulutuksiin.
- Haetaan avustusta ja toteutetaan vuonna 2021, pidetään koulutukset joko vuosittain tai 2 x vuodessa, tarpeen mukaan (toimintasuunnitelmaan).

Seuranta ja arviointi:

- Seurataan koulutuskonseptoinnin laadintaa ja koulutusohjelman toteutumista sekä miten lisää vapaaehtoisten osaamista ja tietotaitoa.
- Seurataan koulutuksiin osallistuvien määrää, koulutusten maantieteellinen kattaus ja koulutuksista saatua palautte, mitä tapahtui koulutuksen jälkeen?
- Kaikista koulutuksista kooste 2020
- Vuosittaiset koulutuskyselyt ja saadun palautteen perusteella toimintaa kehitetään, seurataan osaamisen kasvua

VIEDÄÄN TOIMINTASUUNNITELMIIN VUOSIEN 2021-2025 AIKANA (Operatiivista toimintaa, siirretty strategiasta tänne)

PAINOPISTEALUEET:

YMPÄRISTÖKASVATUS JA -VAIKUTTAMINEN

STRATEGINEN TAVOITE 1: YMPÄRISTÖVAIKUTTAMISEN MÄÄRÄN JA LAADUN LISÄÄMINEN YHTEISKUNNASSA

Kehitetään erilaista uutta toimintaa ilmastotoiminta keskiössä

- Pilotoidaan ilmastotoimintaleiri nuorille, suunnitteluprosessi käynnistyy vuoden 2020 aikana ja toteutus vuoden 2021 aikana.
 - Pilotoidaan esimerkiksi ”*Turve kuuluu suohon*” -tyyppistä toimintaa vuoden 2021 aikana
- Pidetään ilmastotunnekkoulutus sekä lapsille että nuorille omansa, suunnittelu aloitetaan vuoden 2020 aikana

STRATEGINEN TAVOITE 2.YMPÄRISTÖKASVATUKSEN MÄÄRÄN JA LAADUN LISÄÄMINEN LUONTO-LIITOSSA

Tuodaan ympäristökasvatus alle kouluikäisten ulottuville. Lisätään yhteistyötä ja koordinaatiota lasten parissa työskentelevien tahojen kanssa

- Lisätään eskari- ja päiväkotiyhteistyötä sekä perhepäivähoitajien tavoitettavuutta
- Tehdään materiaalipaketti 6-v ja nuoremmille lapsille
- Kevätseurannan jalkauttaminen päiväkoteihin esim. kevätseurantaretkiä päiväkodeille
- Otetaan yhteyttä seurakuntiin ja erityisesti kerhoista vastaaviin
- Tehdään varhaiskasvattajille suunnattuja koulutuksia

- ❖ Haetaan hankerahoitusta, jotta saataisiin oma työntekijä käynnistämään ja juurruttamaan tätä toimintaa (eskari, päiväkotit ja kerhot). Aloitetaan suunnittelemaan kokonaisuutta työryhmällä, jota vetää sopivan koulutuksen omaava aktiivitoimija, joka palkataan tehtävään määräajaksi.

Kehitetään kouluvierailuja ja kouluvierailukoulutusta

- Tehdään materiaalia, jota koulut voivat käyttää ilman kouluvierailijaa.

HYVINVOIVA VAPAAEHTOISVERKOSTO

STRATEGINEN TAVOITE 1. LAAJAN, MONIMUOTOISEN JA TASAVERTAISEN VAPAAEHTOISVERKOSTON KEHITTÄMINEN

2. Vapaaehtoistoiminnan toimintakentän ja -muotojen esittely

A) Järjestetään lisää helppoa matalan kynnyksen toimintaa, ”sisäänheittotoimintaa” ja viestitään siitä laajasti eri kohderyhmille

Tämän lisäämiseksi tehtäisiin:

- Nuortenkerho-/paikallisryhmätoiminnan uudelleen aloittaminen! Luodaan systeemi paikallisten, pienten, itsenäisten/omaehtoisten ympäristövaikuttamisryhmien muodostamiseen (esim. kouluille omia ilmastokerhoja. Päivitetään Ympäristöetsivä. Muunnetaan Pihka-luonnonharrastusmerkin tehtävät osaksi uutta Ympäristöetsivä-materiaalia.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

STRATEGINEN TAVOITE 1. VAPAAEHTOISTOIMIJOIDEN OSAAMISEN LISÄÄMINEN

Luodaan koulutusohjelmia ja erilaisia koulutuskonsepteja

- Koulutusaiheita: järjestötoiminta (byrokratia, talous, viestintä), kouluttajakoulutus, työpajojen vetäminen (fasilitointimetodit), vaikuttamisen keinot (esim. kaava-asiat), toimintaryhmien koulutukset, vapaaehtoisjohtaminen, syventävät ympäristökasvatuskoulutukset leiri- ja kerho-ohjaajille
- Brändätään koulutustilaisuudet trendikäs aihe edellä, kuten ilmasto, jotta saadaan paljon osallistujia.